

Vědci a ochránci přírody po patnáctiletém boji s křídlatkami upřesňují způsob použití herbicidů

11.9.2024 - | Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

Křídlatky jsou jedněmi z nejproblematictějších invazních rostlin Evropy, které ohrožují jak přírodu, tak infrastrukturu. Před více než patnácti lety započal na Severní Moravě v povodí řeky Morávky unikátní projekt na omezení křídlatek, které tam ohrožovaly vzácné druhy rostlin na říčních náplavech. V roce 2007 začaly intenzivní práce na likvidaci křídlatky a i v měřítku ČR se jednalo a stále jedná o jeden z nejrozsáhlejších projektů na likvidaci invazního druhu.

"Jednalo se o dlouhodobý monitoring zahrnující sledování vývoje křídlatek za posledních 15 let s využitím geoinformačních technologií. Ty umožnily mapovat vývoj porostů křídlatek v letech hned po zásahu i v období pozdějšího spíše mírnějšího managementu a následně opět v letech, kdy intenzita zásahů vzrostla. A v tom právě spočívá unikátnost dat. Často bývá dostupných pár let po zásahu a pak jsou závěry diskutabilní," říká vedoucí týmu Pavel Švec z VŠB-TUO a dodává: „pro analýzu se povedlo dát dohromady skutečně širokou skupinu odborníků, kteří zaručili, že závěry studie jsou využitelné i v jiných prostředích."

Pro některé invazní druhy v současné době neexistují jiné efektivní metody než použití herbicidů. Jejich nadměrné používání nebo nevhodná aplikace má však vážné dopady na necílové rostliny a živočichy. Odborníci proto přicházejí s doporučením, které má být šetrné k životnímu prostředí.

"Pokud to podmínky prostředí dovolí, je pro likvidaci křídlatek vhodné použít herbicid. Na silně zasažených plochách s velkými porosty křídlatek je prvním krokem snížení počtu rostlin na menší, izolované skupiny. Tato fáze může trvat 3-5 let. Při tom je třeba použít intenzivní postřik herbicidy. Ale po dosažení stavu, kdy je křídlatka roztroušená, doporučujeme aplikaci herbicidů pouze v období každých 3-5 let v závislosti na místních podmínkách a rychlosti opětovného růstu. Tento postup vychází z faktu, že zapojené porosty křídlatky není téměř možné definitivně zlikvidovat, avšak každoroční postřik herbicidem by zbytečně zatěžoval životní prostředí," shrnuje doporučení spoluautorka studie Irena Perglová z Botanického ústavu AV ČR.

Důležitým výsledkem je i to, že na místech vystavených narušování půdy jako jsou náplavy ale i třeba okraje rekounstruovaných cest, kde je půda kontaminována fragmenty oddenků křídlatky, je potřeba okamžitě a intenzivně aplikovat herbicid proti nově rašícím jedincům. Irena Perglová doplňuje: *„je důležité využít období, kdy ještě není podzemní systém křídlatek tolik vyvinutý, a zasáhnout včas. Tento přístup, kdy se zpočátku aplikuje herbicid intenzivně a později jen občas, umožňuje snížit jak pracnost, tak hlavně náklady a množství herbicidů v krajině."*

Invazní druhy jsou problémem nejen pro ochránáře, ale i pro veřejnost. Často představují riziko pro zdraví, zvyšují náklady na údržbu pozemků, znehodnocují pozemky nebo komplikují prostupnost krajiny. Bohužel některé invazní druhy jsou úporné a jejich likvidace je velmi obtížná. To platí zejména pro křídlatky. Prevenci jejich šíření a případně i jejich odstraňování by se proto měla věnovat maximální pozornost.

„Kromě zabránění šíření na nové plochy a omezování existujících invazních porostů je důležité

myslet dopředu a vědět, jaký dlouhodobý management bude po prvotním zásahu následovat. Pokud se likvidace provede bez rozmyslu, pak jde ve většině případů o zbytečně vynaložené prostředky,” uzavírá Jan Pergl z Botanického ústavu AV ČR.

S výskytem křídlatky v povodí Morávky a jejími změnami ve vybraných letech analyzovaného období se můžete seznámit na <https://gisak.vsb.cz/kridlatka/index.html>.

Více informací:

Pavel Švec, Irena Perglová, Václav Fröhlich, Josef Laštovička, Jakub Seidl, Kateřina Růžičková, Ivana Horáková, Jan Lukavský, Martin Ferko, Přemysl Štych, Jan Pergl (2024): Perseverance of management is needed – Efficient long-term strategy of Reynoutria management, NeoBiota

<https://www.vsb.cz/cs/detail-novinky?linkBack=%2Fcs%2Fmedia%2Ftiskove-zpravy%2Findex.html&reportId=47833>